

Total No. of Printed Pages—8

5 SEM TDC PM (CBCS) GE 501

2024

(November)

COMMERCE

(Generic Elective)

Paper : GE-501

(Principles of Microeconomics)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশ অনুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

(a) যোগান এক _____ ধাৰণা।

Supply is a _____ concept.

(i) মজুত
stock

(ii) প্ৰবাহ আৰু মজুত
flow and stock

(iii) প্রবাহ
flow

(iv) ওপৰৰ এটাও নহয়
None of the above

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(b) যদি দৰ 10% পৰিৱৰ্তন হোৱাৰ ফলত চাহিদা 14%
পৰিৱৰ্তন হয়, তেন্তে E_p

If change in price is 10% and change in
demand is 14%, then E_p is

(i) একতকৈ অধিক হ'ব
more than unity

(ii) একতকৈ কম হ'ব
less than unity

(iii) একৰ সমান হ'ব
equal to unity

(iv) শূন্য হ'ব
zero

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(c) এজন উপভোক্তাই ভারসাম্যতা লাভ কৰে, যেতিয়া

A consumer is in equilibrium, when

(i) $\frac{MU_x}{MU_y} > \frac{P_x}{P_y}$

(ii) $\frac{MU_x}{MU_y} < \frac{P_x}{P_y}$

(iii) $\frac{MU_x}{MU_y} = \frac{P_x}{P_y}$

(iv) ওপৰৰ এটাও নহয়

None of the above

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(d) নিকৃষ্ট দ্ৰব্যৰ এঞ্জেল ৰেখাৰ আকৃতি হয়

The Engel curve for an inferior good

(i) ঋণাত্মক ঢালযুক্ত
slopes negative

(ii) ধনাত্মক ঢালযুক্ত
slopes positive

(iii) সমান্তৰ ৰেখা
is horizontal line

(iv) উলম্ব ৰেখা
is vertical line

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(Turn Over)

- (e) উৎপাদন ফলনে উৎপাদক আৰু উৎপন্নৰ মাজত এক কাৰিকৰী সম্পৰ্কক নিৰ্দেশ কৰে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Production function shows the technical relationship between input and output.

(Write True or False)

- (f) প্রকৃত ব্যয় কি?

What is real cost?

- (g) কাৰ লগত সুযোগ ব্যয় ধাৰণাটো জড়িত হৈ আছে?

The concept of opportunity cost is associated with

(i) Marshall

(ii) Senior

(iii) Knight

(iv) ওপৰৰ এজনো নহয়

None of them

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

- (h) একচেটিয়া ক্ষমতা আৰু চাহিদাৰ দৰ-স্থিতিস্থাপকতাৰ মাজৰ সম্পৰ্ক বিপৰীত।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The relationship between the degree of monopoly power and price elasticity of demand is inverse.

(Write True or False)

2. তলত দিয়াসমূহৰ চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on the following (any four) :

(a) চাহিদাৰ তীৰ্থক স্থিতিস্থাপকতা
Cross elasticity of demand

(b) বাজেট ৰেখা
Budget line

(c) দৰ বিভেদীকৰণ
Price discrimination

(d) উৎপাদনৰ পৰিৱৰ্তনশীল অনুপাত বিধি
Law of variable proportion

(e) একচেটিয়া বজাৰৰ যোগান ৰেখা
Supply curve under monopoly

3. (a) চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতা জোখ কৰা পদ্ধতিসমূহ ব্যাখ্যা
কৰা। আটাইতকৈ উৎকৃষ্ট পদ্ধতি কোনটো? $10+1=11$

Explain the different methods of measurement of price elasticity of demand. Which is the most suitable measure?

অথবা / Or

(b) চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতা আৰু আয় স্থিতিস্থাপকতাৰ
ধাৰণাকেইটা ব্যাখ্যা কৰা। অর্থনীতি বিজ্ঞানত এই
ধাৰণাসমূহৰ গুৰুত্ব বৰ্ণনা কৰা। $7+4=11$

Explain the concepts of price elasticity and income elasticity of demand. Describe their importance in economic analysis.

4. (a) নিৰপেক্ষ ৰেখা ধাৰণাৰ সহায়ত উপভোক্তাৰ ভাৰসাম্যতা লাভ কৰা প্ৰক্ৰিয়াটো ব্যাখ্যা কৰা। উপভোক্তাৰ আয় পৰিৱৰ্তন হ'লে ভাৰসাম্যতাৰ ওপৰত কি প্ৰভাৱ পৰে?

$$8+4=12$$

Explain consumer's equilibrium with the help of indifference curve approach. How will a change in consumer's income affect his equilibrium?

অথবা / Or

- (b) আয় প্ৰভাৱ আৰু প্ৰতিস্থাপন প্ৰভাৱৰ সংজ্ঞা দিয়া। স্বাভাৱিক দ্ৰব্য, নিকৃষ্ট দ্ৰব্য আৰু গিফেন দ্ৰব্যৰ ক্ষেত্ৰত আয় প্ৰভাৱ উপযুক্ত চিত্ৰৰ সহায়ত ব্যাখ্যা কৰা। $4+8=12$

Define income effect and substitution effect. Explain the income effect in case of normal, inferior and Giffen goods with the help of suitable diagram.

5. (a) উৎপাদনৰ প্ৰতিদান বিধি কি? সমউৎপাদন ৰেখাৰ সহায়ত উৎপাদনৰ ক্ৰমবৰ্ধমান প্ৰতিদান, সমাহাৰ প্ৰতিদান আৰু ক্ৰমহ্রাসমান প্ৰতিদান আলোচনা কৰা।

$$1+10=11$$

What is the law of returns to scale? Discuss increasing, constant and decreasing returns to scale with the help of isoquant.

অথবা / Or

- (b) হ্রস্বকালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন গড় আয় ৰেখাৰ মাজৰ সম্পৰ্ক আলোচনা কৰা। 'L' আকৃতিৰ 'LAC' ৰেখা সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। $5+6=11$

Discuss the relationship between short-run and long-run average cost curves. Explain the L-shaped LAC curve.

6. (a) স্বাভাৱিক দৰ কি? পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতা বজাৰত দীৰ্ঘকালত এখন প্ৰতিষ্ঠান আৰু উদ্যোগৰ ভাৰসাম্যতা কেনেকৈ নিৰ্ণয় কৰা হয়, আলোচনা কৰা। $1+10=11$

What is normal price? Discuss how the long-run equilibrium of industry and firm are determined under perfect competition.

অথবা / Or

- (b) একচেটিয়া বজাৰত দীৰ্ঘকালত লাভ সৰ্বাধিক কৰা দৰ আৰু উৎপাদনৰ পৰিমাণ কেনেকৈ নিৰ্ণয় কৰা হয়, বৰ্ণনা কৰা। 11

Describe how profit maximizing output and price are determined in the long run in a monopoly market.

7. (a) একাধিকাৰ প্ৰতিযোগিতা বজাৰৰ সংজ্ঞা দিয়া। হ্ৰস্বকালত একাধিকাৰ বজাৰত কেনেকৈ ভাৰসাম্য দৰ আৰু উৎপাদন নিৰূপণ কৰা হয়, ব্যাখ্যা কৰা। একাধিকাৰ প্ৰতিযোগিতা বজাৰত এখন ভাৰসাম্য প্ৰতিষ্ঠানে সদায় অস্বাভাৱিক লাভ অৰ্জন কৰেনে? $1+8+2=11$

Define monopolistic competition. Illustrate how a firm in monopolistic competition determines equilibrium price and output in the short run. Does a firm in equilibrium in monopolistic competition always make supernormal profit?

অথবা / Or

- (b) স্বল্প বিক্ৰেতাৰ বজাৰ কাক বোলে? দৰ নেতৃত্বকৰণ স্বল্প বিক্ৰেতাৰ বজাৰত দৰ আৰু উৎপাদন নিৰ্ণয় প্ৰক্ৰিয়া ব্যাখ্যা কৰা। $2+9=11$

What is oligopoly? Explain the price-output determination process under price leadership in oligopoly.

★ ★ ★